

SVOBODNA BESEDA

33 / REVIIA ZZB ZA VREDNOTE NOB SLOVENIJE /

julij 2018

cena 3 eur

Letnik IV

ISSN 2463-8218

9 772463 821805

Tovarištvvo, solidarnost, humanost

Kolumna / Jože Poglajen

**Partija
Črnega Petra**

STRAN 6

Kolumna / Martin Premk

**Normalna
država**

STRAN 7

Aktualno / Cvetka Hedžet Tóth

**Marksist
zahodnega kova**

STRAN 9

Prepoznavanje internirancev, iskanje svojcev

Koncentracijsko taborišče Casoli

Casoli je bilo eno izmed številnih koncentracijskih taborišč, ki jih je italijanski režim ustanovil po vstopu Italije v vojno. V abruškem mestecu Casoli (pokrajina Chieti v Abruzzih) so na spominskih ploščah vklesana imena 218 internirancev tamkajšnjega koncentracijskega taborišča, ki je delovalo od julija leta 1940 do septembra 1943. Poleg Slovencev in Hrvatov ter Italijanov so bili tam predvsem Judje (108).

■ BESEDILO: Alenka Božič

Na spletni strani campocasoli.org so javno dostopne elektronske preslikave osebnih dokumentov, razvrščenih v svežnje in mape. Med interniranci so bili tudi:

Ljubo (Ljubivoj) Ravnikar, rojen 19. septembra 1905 v Ljubljani, umrl 31. julija 1973 v Kranju. Bil je slikar, scenograf, opremljevalec revij, knjig, avtor logotipa TIGR, eden pomočnik vojaškega vodje organizacije Danila Zelena, idejni somišljenik, umetniški sodelavec Ferda Delaka. V internaciji je ustvaril bogat opus risb in akvarelsov. Z izborom je opremljeno tudi kronikalno delo F. Mikuletiča *Internatitis* (Goriška Mohorjeva družba, Gorica 1974). Bil je v več zaporih, italijanskih in nemških taboriščih, domov se je vrnil s prekomorci.

Vladimir Knaflč, rodil se je 13. januarja 1888 v Šmarjah pri Jelšah, odvetnik v Ljubljani, politično dejaven in ugleden mož, strokovni pisec, tesen sodelavec Henrika Tume. Interniran je bil v Corropoliju, Casoliju, januarja leta 1943 je bil priveden na otok Ponza. Družina je po več kot desetletju dobila od slovenskih oblasti najverjetnejše izmišljena uradna datum in kraj smrti. V literaturi in na spletu se datumi in kraji njegove smrti precej razlikujejo. Iz taborišča se je morda vračal prek Visa.

Fortunat Mikuletič, rojen 26. julija 1886 v Trstu, umrl je 17. septembra 1965 v Ljubljani. Aretiran je bil v Ljubljani, odvetnik, politično dejaven, prevajalec, pesnik, pisatelj. V Gorici je leta 1974 izšla njegova blago ironična, duhovita kronika internacije v Corropoliju in Casoliju z naslovom *Internatitis*, ki hote ni strogo dokumentarna. Kje je gradivo za knjigo in morebitno drugo gradivo,

prineseno iz taborišča (sestavljal je med drugim razne prošnje sojetnikom), še ni jasno. Hranila ga je pokojna hčerka Sonja Mikuletič Sancin. Kot odvetnik je služboval na Bistriškem, v Trstu, Celju, Ljubljani. Bil je narodnjak, nekaj časa tudi urednik tržaške *Ednosti*. Pokopan je v Kopru.

Franc Kržič, rojen v Borovnici. Franc Kržič je bil pred vojno v mornarici podčastnik, bil je komunist, pozneje spomeničar. Franc Kržič je popravljal golide za ves Casoli, rezljal škatle za cigarete, popravljal peči, umivalnice, očala, stolice, okna, vrata.

V *Internatitisu* Mikuletič omenja **Antona Žetka** iz Senožeč (po splettem dosjeju je bil doma v Ložah na Vipavskem, rojen 12. januarja 1895, mati Frančiška Pangerc, oče Anton Žetko, sorodstva menda ni več). Žetko je bil mesar v Trstu, aretiran je bil v Ljubljani, v taborišču je sojetnikom med drugim kraljal

oblačila. Imen nekaterih internirancev verjetno slovenskega rodu Mikuletič ne razkriva. Med 21 Slovenci so bili tudi uradnik **Rožeslav, prof. Klonislav/Konjeslav** ter železničar, ki ga poimenuje kar **Ijubljanski Tonček**. Temeljitev sta predstavljena (*Primorski slovenski biografski leksikon, spletni zapisi*) interniranca **Kazimir Renčelj**, kapitan korvete, in **Peter Držaj**, dr. med., po katerem je poimenovana Ijubljanska bolnišnica. Renčelj je bil aretiran 1942 in interniran v Casoli. Iz taborišča je pobegnil in se povezal z vojno misijo NOV Jugoslavije. Poslan je bil v Gravino, nato pa razporen v I. prekomorsko brigado. **Janez/Ivan Lesjak**, rojen 21. avgusta 1909 na Koritnici, občina Grahovo, je bil vaški umetnik, izdeloval je ročne mline, nože za lupljenje krompirja, mišnice, zaponke, razne škatle.

Še nekaj internirancev s pomanjkljivimi podatki je izpisanih iz *Primorskega dnevnika*, ki je od začetka tega leta edini in precej živahno spremeljal dogajanje v Casoliju, odzive nanj, vabil svoje internirane (zdaj predvsem nekaj generacij mlajše) v Casoli po neodposlana pisma ter k zbiranju pričevanj. Najbogatejši vir podatkov pa so seveda posnetki osebnih dokumentov interniranih na spletu, za katere je poskrbel prof. G. Lorentini. Nekaj je izpisanih, večja zadrega kot italijančina je branje manj čitljivih rokopisov.

Oobjavljamo še nekatera imena slovenskih taboriščnikov, ki nam jih je uspelo zbrati: **Milan Gombač**, oče Franc, rojen 7. junija 1923 v Mariboru. S Konstovela pri Trstu je bil **Alojz/Gigi, Lugi Starc**, rojen 21. junija 1920. Iz Trsta je bil tudi **Mario Hrovatin**, rojen 15. maja 1897, **Albert Terpin** se je rodil v Števerjanu 28. oktobra 1903, **Nace/Ignac Turk**, vojni invalid. **Tone Rupnik**, **Žane Košenina**, **Franc/Franjo Primožič**, **Jozo Puhalj**, **Franc Rudolf, Hotedršica**, in **Franjo Tomažič**, Sušak, narednik. ●

Prošnja

Prosimo vse, ki karkoli vedo o taborišču ali imajo dokumente in predmete iz njega, da to sporočijo Svobodni besedi. Poskušali bomo zbrati kar največ dokumentov in pričevanj ter jih objaviti v eni izmed naših prihodnjih številk naše in vaše revije (svobodna.beseda@gmail.com, tel. številka 041 686 322 – uredništvo).